

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא בתרא דף קי
Some of the topics we will learn about include.

הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה
A person should examine the brothers of the woman he intends to marry, because
רוב בנים דומין לאחי האם
The majority of sons take after their mother's brother.

A continuation in the incident of
יהונתן בן גרשום בן משה

A

הנושא אשה
צריך שיבדוק באחיה

רוב בנים
דומין לאחי האם

יהונתן בן גרשום בן משה

B

נטוש נבילתא בשוקא ושקול אגרא
ולא תימא גברא רבא אנא וזילא בי מילתא
A Talmid Chacham should rather earn a living by stripping the hides of a dead animal in the public market-place, and he should not claim that this job is below his dignity.

The sources for the Mishnah's Halachos of
והבנים
נוחלין את האב
If a person dies, his sons have precedence before all others, even his daughters, to inherit his assets.
And
והאחין מן האב
נוחלין ומנחילין
Brothers from the same father inherit each other, in that if one brother dies with no children and the father is no longer alive, the remaining brother or brothers inherit his assets. However
והאחין מן האם
לא נוחלין ולא מנחילין
Brothers from only the same mother but from a different father do not inherit each other.

B

נטוש נבילתא בשוקא
ושקול אגרא
ולא תימא גברא רבא אנא
וזילא בי מילתא

The sources for...

והבנים
נוחלין את האב

והאחין מן האב
נוחלין ומנחילין

והאחין מן האם
לא נוחלין ולא מנחילין

1 So let's review ...

The Gemara proceeds with the incident of יהונתן בן גרשום בן משה
 The Pasuk relates that when יונתן arrived to work for the עבודה זרה of שבט דן they said to him ויסורו שם ויאמרו לו מי הביאך הלום ומה אתה עושה בזה ומה לך פה
 And the Gemara explains that these words alluded to משה רבינו and that they meant to ask him, לאו ממשה קאתית תעשה כהן לע"ז
 How can you become a priest for עבודה זרה
 Are you not a grandson of משה רבינו to whom the words בזה הלום, and פה were used? As the Pasuk states אל תקרב הלום
 And מה זה בידך
 And ואתה פה עמוד עמדי

He answered:
 כך מקובלני מבית אבי אבא לעולם ישכיר אדם עצמו לע"ז ואל יצטרך לבריות
 My grandfather taught that a person should earn a living even to work for עבודה זרה, rather than to accept charity from others.

The Gemara explains that יהונתן erred in that הוא סבר לע"ז ממש
 He understood this literally, to work for עבודה זרה, but משה רבינו meant עבודה שזרה לו
 A job that is foreign to him. As רב said נטוש נבילתא בשוקא ושקול אגרא ולא תימא גברא רבא אנא וזילא בי מילתא
 A Talmid Chacham should rather earn a living by stripping the hides of a dead animal in the public marketplace, and he should not claim that this job is beneath the dignity of a Talmid Chacham.

1

יהונתן בן גרשום בן משה
 The Pasuk relates that when יונתן arrived to work for the עבודה זרה of שבט דן they said to him ויסורו שם ויאמרו לו מי הביאך הלום ומה אתה עושה בזה ומה לך פה

אל תקרב הלום
 מה זה בידך
 ואתה פה עמוד עמדי

The Gemara explains
 These words alluded to משה רבינו and that they really meant to ask him, לאו ממשה קאתית תעשה כהן לעבודה זרה
 How can you become a priest for עבודה זרה
 Are you not a grandson of משה רבינו to whom the words "הלום", "בזה" and "פה" were used?

answered:
 כך מקובלני מבית אבי אבא לעולם ישכיר אדם עצמו לע"ז ואל יצטרך לבריות
 My grandfather taught that a person should earn a living even to work for עבודה זרה, rather than to accept charity from others.

But יונתן erred
 הוא סבר לע"ז ממש
 He understood this literally, to work for עבודה זרה, but משה רבינו meant עבודה שזרה לו
 A job that is foreign to him.

As רב said
 נטוש נבילתא בשוקא ושקול אגרא ולא תימא גברא רבא אנא וזילא בי מילתא
 A Talmid Chacham should rather earn a living stripping the hides of a dead animal in the public marketplace, and he should not claim that this job is beneath his dignity.

2 As the Rashbam explains, although the Gemara in מסכת שבת teaches כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה
 A Talmid Chacham is forbidden to wear stained clothing, because it disgraces the כבוד התורה, the honor of the Torah.
 However, לעשות מלאכה להתפרנס אין כאן גנאי
 A Talmid Chacham who works to support himself does not cause disgrace to כבוד התורה.

The Rashbam also cites the ירושלמי which relates at length that actually, היה עינו צרה בעבודה זרה שלו ירושלמי did not believe in the עבודה זרה and he would actually discourage people from worshipping the עבודה זרה by telling them מה מועילה לך
 It has no power and cannot help you.
 And when asked אם אינה מועילה כלום מה את עביד הכא
 If it has no power, what are you doing here?
 He answered אמר ליה בגין חיי
 I'm only here to make a living.

The Gemara continues to relate that afterward, כיון שראה דוד שממון חביב עליו ביותר מינהו על האוצרות
 appointed דוד המלך to guard his treasure house; as the Pasuk states ושבואל בן גרשם בן משה נגיד על האוצרות

And שבואל was named because ששב לאל בכל לבו
 He repented with his whole heart.
 =====

2 *As the Rashbam explains although the Gemara in מסכת שבת teaches כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה
 A Talmid Chacham is forbidden to wear stained clothing, because it disgraces the כבוד התורה, the honor of the Torah.
 However, לעשות מלאכה להתפרנס אין כאן גנאי
 A Talmid Chacham who works to support himself does not cause disgrace to כבוד התורה.*

*The Rashbam also cites the ירושלמי which relates at length that actually, היה עינו צרה בעבודה זרה שלו ירושלמי did not believe in the עבודה זרה and he would actually discourage people from worshipping the עבודה זרה by telling them מה מועילה לך
 It has no power and cannot help you.
 And when asked אם אינה מועילה כלום מה את עביד הכא
 If it has no power, what are you doing here?
 He answered אמר ליה בגין חיי
 I'm only here to make a living.*

כיון שראה דוד שממון חביב עליו ביותר מינהו על האוצרות
 ירושלמי appointed דוד המלך to guard his treasure house; as the Pasuk states
ושבואל בן גרשם בן משה נגיד על האוצרות
 And שבואל was named because ששב לאל בכל לבו
 He repented with his whole heart.

3 The Gemara proceeds with the sources to the Mishnah's next Halachah

והבנים

נוחלין את האב

If a person dies, his sons have precedence before all others, even his daughters, to inherit his assets.

And the Gemara explains, the source is in the Pasuk

איש כי ימות וכן אין לו

והעברתם את נחלתו לבתו

If a person dies with no son, his daughter inherits his estate.

This Pasuk comes to exclude as follows:

טעמא דאין לו בן

הא יש לו בן

בן קודם

Only if there are no sons, a daughter inherits, but if there are sons, a daughter does not inherit at all.

And this Pasuk is not needed merely to teach that

בת ירושה היא

A daughter is eligible to inherit her father;

Because another Pasuk already states

וכל בת יורשת נחלה

Also, as the Gemara explains, the Pasuk does not come to teach

איכא בן ובת

לא האי לירות כוליה ולא האי לירות כוליה

אלא כי הדדי לירתו

That a son and daughter have equal rights to ירושה, and if there are both a son and daughter each inherits only half the assets, but if there is only a daughter but no son, she inherits all the assets?

Because this is self-understood, that when there are no sons, a daughter inherits all the assets, and as the Rashbam writes, the Pasuk should rather have stated

איש כי ימות וזרע אין לו

ונתתם נחלתו לאחיו

If a person dies with no children, his brother inherits his assets. ®

Why then did the Pasuk specify בן?

It must be to teach

טעמא דאין לו בן

הא יש לו בן

בן קודם

=====

3

והבנים נוחלין את האב

איש כי ימות וכן אין לו
והעברתם את נחלתו לבתו

If a person dies with no son, his daughter inherits his estate.

This Pasuk comes to exclude as follows:

טעמא דאין לו בן

הא יש לו בן

בן קודם

Only if there are no sons, a daughter inherits, but if there are sons, a daughter does not inherit at all.

This Pasuk is not needed merely to teach that

בת ירושה היא

A daughter is eligible to inherit her father;

Because another Pasuk already states

וכל בת יורשת נחלה

Also, the Pasuk does not come to teach

איכא בן ובת

לא האי לירות כוליה

ולא האי לירות כוליה

אלא כי הדדי לירתו

That a son and daughter have equal rights to ירושה, and if there are both a son and daughter each inherits only half the assets,

but if there is only a daughter but no son, she inherits all the assets?

Because this is self-understood, that when there are no sons, a daughter inherits it all,

and as the Rashbam writes, the Pasuk should rather have stated

איש כי ימות וזרע אין לו

ונתתם נחלתו לאחיו

If a person dies with no children, his brother inherits his assets.

Why then did the Pasuk specify בן?

It must be to teach

טעמא דאין לו בן

הא יש לו בן

בן קודם

4

2.

The Gemara cites a second source:

Regarding an עבד כנעני, a non-Jewish servant, the Pasuk states:

והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם

If a person dies, his עבד כנעני is inherited by his sons.

בניכם ולא בנותיכם

The exclusive word בניכם teaches only his son, but not his daughter, because

הא יש לו בן

בן קודם

When there is a son, a daughter does not inherit at all.

=====

4

A second source

עבד כנעני

והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם

*If a person dies,
his עבד כנעני is inherited by his sons.*

בניכם ולא בנותיכם

*The exclusive word בניכם teaches only his son,
but not his daughter, because*

הא יש לו בן

בן קודם

*When there is a son,
a daughter does not inherit at all.*

5 The Gemara proceeds with the sources to the Mishnah's next Halachah
 והאחין מן האב
 נוחלין ומנחילין
 Brothers from the same father inherit each other, in that if one brother dies with no children and the father is no longer alive, the remaining brother or brothers inherit his assets. However
 והאחין מן האם
 לא נוחלין ולא מנחילין
 Brothers from only the same mother but from a different father, do not inherit each other.
 This is derived from the Pasuk
 ממשפחתו וירש אותה
 Only a member of the same משפחה, family, is eligible for ירושה; and
 משפחת אב קרויה משפחה
 משפחת אם אינה קרויה משפחה
 Only the father's family is considered one's משפחה, but the mother's family is not considered משפחה, because the Pasuk states
 למשפחותם לבית אבותם

The Gemara cites a second source; a גזירה שוה of the word אחוה:

The Pasuk regarding בני יעקב, the sons of Yaakov Avinu, states that they said
 שנים עשר עבדיך אחים אנחנו
 We are twelve brothers.
 And the Pasuk regarding ירושה states
 ונתתם את נחלתו לאחיו

מה להלן מן האב ולא מן האם
 אף כאן מן האב ולא מן האם
 Just as all the בני יעקב were brothers from one father but not from one mother, so too, regarding ירושה, only brothers from one father inherit each other, but brothers from different fathers do not inherit each other.

The Gemara however explains that this גזירה שוה is not needed for ירושה, because we already know this from ממשפחתו.

Rather the גזירה שוה is needed regarding יבום, to teach אחיו מאביו מייבם את אשתו
 ולא אחיו מאמו

The obligation for יבום applies only to a brother from one father, but not to a brother from one mother but a different father.

5 והאחין מן האב
 נוחלין ומנחילין
 והאחין מן האם
 לא נוחלין ולא מנחילין

מבִּישְׁפֹּחְתּוֹ וירש אותה

Only a member of the same משפחה is eligible for ירושה;
 and

משפחת אב קרויה משפחה
 משפחת אם אינה קרויה משפחה

Only the father's family is considered one's משפחה, but the mother's family is not considered משפחה, because the Pasuk states

למשפחותם לבית אבותם

A second source

שנים עשר עבדיך אחים אנחנו
 ונתתם את נחלתו לאחיו

מה להלן מן האב ולא מן האם
 אף כאן מן האב ולא מן האם

The Gemara however explains that this גזירה שוה is not needed for ירושה, because we already know this from ממשפחתו.

Rather

the גזירה שוה is needed regarding יבום, to teach

אחיו מאביו מייבם את אשתו
 ולא אחיו מאמו

The obligation for יבום applies only to a brother from one father, but not to a brother from one mother but a different father.